

Експлоатација литијума у долини Јадра представља озбиљан и дугорочан ризик по животну средину, водне ресурсе, пољопривреду и локалне заједнице у Србији. Како истиче професор Радмило Пешић, у свету не постоје примери експлоатације литијума на високо плодном и густо насељеном пољопривредном земљишту као што је подручје Јадра.

„Према стручној економској и еколошкој анализи, еколошки прихватљива експлоатација у долини Јадра није реална. Предвиђене мере заштите – пречишћавање вода, третман ваздуха, сушење и депоновање јаловине – изузетно су скупе и, са постојећом ценом литијума, економски неодрживе. Ниједна компанија не може гарантовати да неће доћи до цурења отровних материја, акцидената или дуготрајног загађења“, наводи професор Пешић.

Посебно забрињава ризик по водне ресурсе, који су стратешки ресурс Србије. Долина Јадра повезана је са резервама пијаће воде значајним за око 2,5 милиона становника. Потенцијални акциденти у преради, транспорту и одлагању отпада могу имати

неповратне последице по воду, земљиште и биодиверзитет.

Процес доношења одлука о овом пројекту одвија се нетранспарентно, уз потискивање јавности и фаворизовање корпоративних интереса. Студије се фрагментишу на рударење, прераду и депоније, чиме се умањују кумулативни негативни ефекти, иако је реч о јединственом пројекту.

„Тврдње да ће експлоатација литијума аутоматски донети развој високе технологије и ауто-индустрије немају реално економско утемељење. Глобално тржиште електричних аутомобила стагнира, а технологије батерија се брзо мењају, што додатно доводи у питање дугорочну исплативост пројекта. Србија већ има озбиљне проблеме са управљањем опасним отпадом, недостатком инспекција и слабом контролом. У таквим условима, безбедно управљање рударским отпадом током наредних деценија није реално очекивати“, упозорава професор Пешић.

Вода, плодно земљиште и екосистеми су ресурси будућности. Њихов губитак је неповратан. Експлоатација литијума у долини Јадра, у овом облику и у овом тренутку, не представља развојну шансу, већ озбиљан еколошки, економски и друштвени ризик.